Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 377602

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Gemeente Emmen

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
Vergunningen Leef Omgeving (VLO)

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door
376285-2023:474635	376285-2023		P. Post

datum	telefoon	fax	e-mail
19 december 2023	14 0591		gemeente@emmen.nl

onderwerp
Stand van zaken Omgevingswet

Geachte leden van de raad,

Na jarenlang uitstel, is de Omgevingswet vanaf 1 januari 2024 echt van kracht. In deze brief breng ik u op de hoogte over de stand van zaken met betrekking tot de komst en invoering van de Omgevingswet. Ook nodig ik u uit voor een informatiebijeenkomst over de Omgevingswet, de Omgevingsvisie en het proces rondom het adviesrecht. Dit is op maandag 29 januari 2024.

Wat is de Omgevingswet ook alweer?
Vanaf 1 januari 2024 komen alle regels en voorschriften (die gelden voor de openbare ruimte) van verschillende overheden (gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk) op één plek samen in een nieuwe wet: de Omgevingswet. Ook zijn regels makkelijker gemaakt voor veel zaken wat men buiten ziet, ruikt en hoort en is er meer ruimte voor initiatieven. Zo weet men sneller welke regels gelden in de buurt. De Omgevingswet zorgt er ook voor dat wij en andere overheden sneller kunnen besluiten over een vergunningsaanvraag. De Omgevingswet geldt voor alle inwoners, organisaties en bedrijven.

Hoe gaat het nu?
De komst van de Omgevingswet heeft een behoorlijk impact op bestaande processen en het werk van medewerkers. Dat hebben wij ook bij u aangegeven tijdens onze informatiebijeenkomsten. Er is hard gewerkt in onze gemeente om vanaf 1 januari 2024 zo goed mogelijk klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet.

Hieronder leest u de stand van zaken van de verschillende onderdelen

- **Omgevingsvisie**
  De Omgevingswet vraagt van alle gemeenten om voor 2027 een Omgevingsvisie te maken. Die Omgevingsvisie beschrijft hoe wij nu en in de toekomst omgaan met ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Ook het Rijk en de provincie maken een Omgevingsvisie. In onze Omgevingsvisie houden we dus ook rekening met de vertaling van deze visies. Met fysieke leefomgeving bedoelen we alles wat nodig is om hier te kunnen te leven, wonen, werken, studeren en recreëren zoals water, lucht, bodem, natuur, wegen en gebouwen.

  In september heeft u als raad de uitgangspuntennotitie vastgesteld. Inmiddels is de werkgroep bezig met fase 1. Zo maken ze een beleidsanalyse en formuleren ze de kwaliteiten en hoofdopgaven van de gemeente Emmen. Op 29 januari willen wij u meenemen in de stand van zaken van de Omgevingsvisie tijdens de informatiebijeenkomst in het Bruggebouw.

- **Omgevingsplan**
  Met de komst van de Omgevingswet, krijgen we automatisch een Omgevingsplan. Dit Omgevingsplan wordt ook wel het tijdelijk Omgevingsplan of Omgevingsplan 1.0 genoemd. Hier is geen aanvullend besluit voor nodig. Dit Omgevingsplan 1.0 (van rechtswege per 1 januari 2024) bestaat uit onze huidige regelgeving: alle bestemmingsplannen, beleidsregels en verordeningen worden hierin bij elkaar gebracht. Het Omgevingsplan heeft daardoor ook informatie over het gebruik en bouwen van grond en de gebouwen daarop. En het wordt uitgebreid met een aantal regels die vanuit het Rijk komen en ander beleid zoals duurzaamheid, geluid en wateroverlast. Zo kan iedereen in de toekomst op één locatie alle informatie vinden over een buurt.

  De komende jarengaan wij wijzigingen doorvoeren in het Omgevingsplan 1.0. Van de (nieuwe) initiatieven en de basis moeten we één geheel maken, door de verschillende onderdelen goed op elkaar af te stemmen. Daarnaast ontwikkelen we het Omgevingsplan door tot een toekomstbestendig Omgevingsplan wat de gestelde visie en ambitie uit de Omgevingsvisie mogelijk maakt. Zo hebben we uiterlijk in 2032 een Omgevingsplan 2.0.

- **Adviesrecht**
  Als gemeenteraad heeft u onder de Omgevingswet het adviesrecht. Dit recht vervangt het huidige 'verklaringen van geen bedenkingen'. Hierbij geeft u een bindend advies over de medewerking van het college aan een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Wat onder het adviesrecht valt, heeft u in januari 2022 besloten. Hier hebben wij in de afgelopen informatiebijeenkomsten meerdere malen bij stil gestaan. Op 29 januari gaat u dus oefenen met het adviesrecht.

- **Participatie**
  De Omgevingswet moedigt inwoners, bedrijven en organisaties met een plan in de fysieke leefomgeving (initiatiefnemers) aan om de mensen in hun buurt te vertellen over hun plannen en een goed participatieproces te doorlopen met de mensen uit hun buurt. Om initiatiefnemers te helpen bij hun aanvraag hebben we een tool ontwikkeld: de 'Quickscan Participatie'. Hierin staat meer informatie en tips over het participatieproces. Na het invullen van de vragenlijst ontvangt men een advies wat ze aan participatie zouden moeten doen. Verder is een handleiding met praktische tips beschikbaar voor initiatiefnemers, zowel digitaal als in print.

  Daarnaast hebben we een participatieadviseur in dienst genomen, die initiatiefnemers kan begeleiden. De participatieadviseur zorgt er ook voor dat de vergunningverleners een participatieverslag (en daarmee het participatieproces) kunnen beoordelen op kwaliteit. Voor de toekomst staat nog een participatieverordening en een breder participatiebeleid in de planning. Dit is geen verplichting voor 1 januari 2024.

  Participatie voor overheden is wél verplicht onder de Omgevingswet. De gemeente Emmen voert dit nu al uit in projecten in de leefomgeving. Met de komst van de participatieverordening houden we dit de komende periode nogmaals tegen het licht en herijken we onze eigen participatieprocessen.

- **Wet Kwaliteitsborging (Wkb)**
  Deze wet moet de consument beter beschermen tegen gebreken bij nieuwbouw of verbouw. De Wkb verplaatst de toetsing aan bouwkundige eisen van de gemeente naar een onafhankelijke partij (de zgn. Kwaliteitsborger). Het uitvoeringsbeleid Wkb wordt in december in het college besloten. Hierin staat verwoord hoe we de Wkb uitvoeren binnen de gemeente Emmen. Denk hierbij aan een escalatieladder en afspraken met kwaliteitsborgers. Ook zijn de 'lokale omstandigheden'-kaarten grotendeels opgesteld. Op deze kaarten staan gemeente specifieke risicogebieden of aspecten waar men met initiatieven rekening moet houden. Een voorbeeld is de bodemdaling in bepaalde gebieden van de gemeente.

  In november hebben we een bijeenkomst over de Wkb gehouden voor aannemers uit de regio. De reacties waren positief. Er komt een tweede bijeenkomst in het nieuwe jaar. Behalve de externe communicatie hebben we ook de interne communicatie op orde. Men weet wat te er te doen staat op 1 januari 2024.

- **Communicatie**
  De externe communicatie over de Omgevingswet en de Wkb is gestart. Onze website is aangepast met de benodigde informatie, er stond een themapagina in de Emmer-Courant van 28 november en we hebben een bijeenkomst gehad voor aannemers. Ook in Drents verband is er een advertentie geplaatst in alle huis-aan-huisbladen op dinsdag 12 december. Vanuit het Rijk is een landelijke campagne gestart in oktober.

  Tegelijkertijd blijven we voortdurend intern communiceren, in de vorm van presentaties, kennisdeling, werkateliers en dergelijke. Ook is er een nieuwe infographic opgesteld die als bijlage is toegevoegd. Er is regelmatig overleg tussen de teamleiders van het fysieke domein waarin de voortgang, aandachtspunten, risico's, impact en gewenste bijsturing worden besproken en afgestemd.

Aandachtspunten
Hoewel er veel goed gaat, zijn er ook een paar aandachtspunten.

- **Nieuw is wennen**
  De Omgevingswet vraagt om meer samenwerking. Door op tijd met de omgeving in gesprek te gaan, ontstaan mooie ideeën en plannen. Deze nieuwe wet vraagt dan ook om een andere aanpak dan eerder. En dat is in het begin best wennen. Niet alleen voor de buitenwereld, maar ook voor ons. Samen maken we de omgeving: de gemeente, andere overheden, bedrijven en de mensen in de buurt. Het kan dus zijn dat niet alles meteen vlekkeloos verloopt. Hier zijn we ons bewust van en we hebben het werkproces aangepast, zodat we goed om kunnen gaan met eventuele calamiteiten.

- **Techniek**
  Het nieuwe omgevingsloket (ook wel DSO genoemd) is technisch getest en goed bevonden door het Rijk. De criticasters in Nederland hebben nog steeds vraagtekens bij het functioneren op 1 januari wanneer alle gemeenten 'inpluggen' op dit stelsel. Daarnaast is het de vraag of de initiatiefnemers het DSO begrijpen. Er worden bijvoorbeeld moeilijke termen gebruikt bij vragenbomen die wij niet kunnen aanpassen.

  Wij hebben dit risico ondervangen door een expertteam bij ons Klantcontactcentrum in te richten. Zo kunnen we bellers direct juist informeren en op weg helpen. Deze informatie (over waar men vast liep) delen we vervolgens met de vakteams zodat zij het direct kunnen verhelpen of opschalen naar regionaal/landelijk niveau.

Informatiebijeenkomst op 29 januari 2024
Om u mee te nemen in de laatste stand van zaken rondom de Omgevingswet nodigen wij u uit op een raadsbijeenkomst op **maandag 29 januari 2024.** We starten om 19:30 uur in het Bruggebouw van het gemeentehuis. Eerst praten we u bij over de laatste stand van zaken van de Omgevingswet en de eerste ervaringen met deze wet.

Daarna gaan we in twee groepen uiteen, waarbij we specifieke aandacht hebben voor het oefenen met het adviesrecht en de stand van zaken rondom de Omgevingsvisie. Uiteraard wisselen we dan van groep, zodat u de kans heeft allebei de onderwerpen te behandelen. Wilt en kunt u erbij zijn? U kunt u opgeven via omgevingswet@emmen.nl (**graag voor 22 januari 2024**).

Hoogachtend,
de wethouder van Ruimtelijke ontwikkeling, Bereikbaarheid, Leefbaarheid,

R. van der Weide